

VZDĚLÁNÍ!

Nástup umělé inteligence mění naše životy rychlostí, kterou si zatím nedokážeme představit. Nevyhnutelnou revoluci bychom měli pochopit, přizpůsobit se jí a snažit se najít výhody pro nás, pro lidi.

 Text: Michal Pěchouček

ODBORNÍKY na umělou inteligenci bylo před 20 lety považováno řízení auta za schopnost, kterou nelze naprogramovat, a poker za natolik složitou hru, že počítač nemůže porazit nejlepší hráče. Dnes je robot za volantem vyřešený problém a letos vědci vymysleli počítačový program, který porazí pokrové velmistry. Co mě ale překvapuje, je rychlost, s jakou obchody nahrazují prodáváče samoobslužnými pokladnami a nákupem potravin po internetu.

Roboti nahrazují čím dál tím víc práce ve výrobě, ale s ohledem na současnou a relativně předpovědatelnou míru automatizace se neobávám, že by nás mohla umělá inteligence zásadně překvapit u manuálních činností. Oblastí, kde přijde rychlá změna, je intelektuální práce. Metody umělé inteligence, strojového učení, automatického uvažování a optimalizace vytlačí různé analytiky, finanční poradce, zprostředkovatele, pojišťovací agenty, bankovní úředníky, ale i manažery, plánovače, dispečery nebo řídicí letového provozu.

Nadcházející revoluce podobně jako ty předchozí nějakou práci vezme, jinou vytvoří. Na rozdíl od společenských změn v minulosti bude ta nynější velmi rychlá a pro lidi bude komplikované se requalifikovat na programátory, datové analytiky, odborníky na počítačovou bezpečnost, robotické inženýry nebo třeba bioinformatiky. O úspěšném přerodu Česka na znalostní ekonomiku, digitalizované a automatizované hospodářství rozhodne, kolik lidí získá v budoucnosti práci. Práce bude hlavním bohatstvím namísto nerostných surovin. S tím, jak budou méně zaměstnaní, budou lidé více sdílet a méně nakupovat, ekonomický růst se už nebude moci opírat o spotřebu.

Společnost by se proto měla zaměřit na tři problémy: vzdělání, vzdělání a vzdělání. Dnešní model, poplatný potřebám průmyslu, může být cesta do slepé uličky. Musíme připravovat děti a studenty na práci, o jejichž konkrétních obrysech máme pouze matnou představu. Na práci, která neexistuje a kterou budou právě naše děti tvořit. Musíme je učit programovat již od základní školy, pracovat s daty, zahájit renesanci výuky matematiky, vést ke kreativitě a tvořivosti, neučit fakta, ale učit se učit a rozhodovat se, čemu se budou část svého školního času věnovat. Děti se musí brzy specializovat, ale musí mít možnosti to záhy změnit. Musí se naučit být flexibilní a tvořivé, schopné kritického myšlení, mít odvahu měnit

■
Michal Pěchouček je vedoucím katedry počítačů a centra umělé inteligence FEL ČVUT v Praze

status quo a podnikat. Málokdo už vydrží s jednou prací celý život, univerzity se musí změnit, aby provázely lidi studiem celý život.

Část trhu, která nebude vytlačena umělou inteligencí, bude práce blízka lidem. O zaměstnání pomáhačského charakteru bude velká poptávka. Zdravotní sestry, sociální pracovníci, psychologové a psychiatři, učitelé a koučové, pracovníci ve službách a stravování, sociologové a demografové, odborníci na volnočasové aktivity se nemusí bát. A politici? Jedno z nejméně respektovaných povolání si musí uvědomit odpovědnost a zásadní roli při fundamentální celospolečenské změně a dělat rozhodnutí, která přesahují horizont jejich volebních mandátů. ■